 <p>SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO</p>	<p>NAVODILO ZA DELO</p> <p>NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA</p>	Številka dokumenta:
		<p>ND 5.4_3</p>
<p>Izdaja:</p> <p>3.</p>	<p>Velja od:</p> <p>01.12.2021</p>	<p>Stran od strani:</p> <p>1 od 12</p>

Sprememba v točki	Stran	Kratek opis spremembe
1.	2	Dopolnjen namen uporabe
3.	2	Dodana točka Razlaga okrajšav in pojmov
4.1 – 4.4	2-10	Posodobljena navodila za odvzem s slikovnim gradivom, razširjenimi in podrobnejšimi opisi postopkov in priporočil
7.	11	Dodana sodobnejša literatura (prenovljena priporočila) in zapis spletnih povezav do slikovnega gradiva

1. NAMEN IN PODROČJE UPORABE

2. ODGOVORNOST

3. RAZLAGA OKRAJŠAV IN POJMOV

4. IZVAJANJE

4.1 NAVODILA ZA ODVZEM VENSKE KRVI

4.1.1. PRED ODVZEMOM KRVI

4.1.2. ODVZEM KRVI

4.1.3. PO ODVZEMU KRVI

4.2. ODVZEM KAPILARNE KRVI

4.2.1. PRED ODVZEMOM

4.2.2. ODVZEM

4.3 ODVZEM URINA

4.3.1 PRED ODVZEMOM URINA

4.3.2. POSTOPEK ODVZEMA ENKRATNIH VZORCEV URINA

4.3.3. POSTOPEK ZBIRANJA 24-URNEGA URINA

4.4. ODVZEM BLATA

4.5. Varno odstranjevanje uporabljenega materiala

5. UKREPI

5.1. VARNOSTNI UKREPI

5.2. SPLOŠNI UKREPI

6. PRILOGE

7. VIRI IN LITERATURA

Pripravila:	Pregledala:	Odobrila:
Olga Jerković, mag.lab.biomed.	Tina Žuran mag.lab.biomed.	Mojca Završnik, spec.med.biokem.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORIJSKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta: ND 5.4_3
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		Stran od strani: 2 od 12

1. NAMEN IN PODROČJE UPORABE

Namenjeno je izvajalcem odvzema biološkega materiala na Oddelku za laboratorijsko diagnostiko (v nadaljevanju OLD) v Splošni bolnišnici dr. Jožeta Potrča Ptuj (v nadaljevanju SB Ptuj), notranjim in zunanjim naročnikom laboratorijskih storitev, ki izvajajo odvzem biološkega materiala ter pacientom, kot vir informacij o poteku odvzema biološkega materiala.

2. ODGOVORNOST

Za izvajanje so odgovorni flebotomisti, ki vršijo odvzem biološkega materiala na OLD v SB Ptuj in imajo opravljeno ustrezno usposabljanje za odvzem venske in kapilarne krvi.

3. RAZLAGA OKRAJŠAV IN POJMOV

APTČ	aktivirani parcialni tromboplastinski čas
DKS	diferencialna krvna slika
EDTA	etilendiamintetraocetna kislina, antikoagulant v epruveti z vijoličnim zamaškom
HbA_{1c}	glikirani hemoglobin
iPTH	parathormon
LIS	laboratorijski informacijski sistem
NaF	Natrijev fluorid, antikoagulant v epruveti s sivim zamaškom
OGTT	oralni glukozni tolerančni test
OLD	Oddelek za laboratorijsko diagnostiko
PČ	protrombinski čas
SB Ptuj	Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj
TT	trombinski čas

4. IZVAJANJE

4.1. NAVODILA ZA ODVZEM VENSKE KRVI

Priporočeni postopek odvzema venske krvi vključuje korake pred odvzemom, korake med odvzemom krvi in korake po odvzemu krvi. Pomembno je, da vsi zaposleni delajo po enakem protokolu.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 3 od 12

4.1.1. PRED ODVZEMOM KRVI

Pacienta pokličemo iz čakalnice in ga napotimo na ustrezno mesto odvzema. Ob sprejemu vsakega pacienta si **očistimo in razkužimo roke** v skladu z nacionalnimi priporočili.

Od pacienta pridobimo vse **podatke** za identifikacijo (ime, priimek, datum rojstva). Pacienta seznanimo s postopkom odvzema krvi.

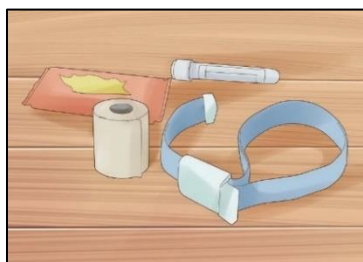

Pacienta povprašamo ali je tešč, glede na preiskave, ki so zanj naročene. Poleg **stanja teščosti** poizvemo ali je pacient pred odvzemom krvi počival vsaj nekaj minut (priporočeno 15 min). Pacienta povprašamo še ali prejema antikoagulantno terapijo, kar prav tako vpliva na rezultate. Pacienta, ki antikoagulantno terapijo prejema, je potrebno posebej skrbno oskrbeti (povoj).

V primeru, da pacient ni ustrezno pripravljen, pacientu pojasnimo vpliv dejavnikov na rezultate in ga prosimo, da na odvzem pride ponovno. V kolikor pacient vztraja pri odvzemu, odvzem krvi vseeno opravimo in pri rezultatih analize pripišemo ustrezen komentar. Informacija je za zdravnika nujna pri interpretaciji izvida.

Pacienta namestimo na stol za odvzem krvi v udoben položaj. Pacient naj ima roko iztegnjeno in spuščeno navzdol.

4.1.2. ODVZEM KRVI

Pripravimo potreben **pribor in pripomočke** (rokavice, žilno prevezo, antiseptično sredstvo, epruvete, iglo, nosilec, tampone, povoje, stojala za epruvete, zbiralnike za odpadke itd.) za odvzem krvi in si namestimo rokavice.

Izberemo **mesto odvzema** krvi.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta: ND 5.4_3
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		Stran od strani: 4 od 12

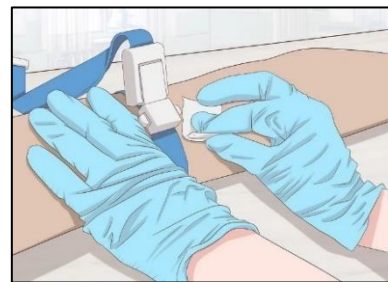

Če je le mogoče, odvzem krvi izvedemo **brez uporabe žilne preveze**. Uporabimo jo le, ko ima pacient tanke in slabo vidne žile. Namestimo jo 7,5–10,0 cm nad vbodnim mestom. Nameščena naj bo največ 1 minuto.

Predolgo nameščena žilna preveza lahko povzroči hemokoncentracijo na mestu odvzema, kar vpliva na rezultate nekaterih preiskav (trigliceridi, celokupni proteini, albumini, kalcij, kalij, glukoza, alkalna fosfataza, hematološke in koagulacijske preiskave).

Ustrezno **velikost igle** izberemo glede na pacientovo stanje žil in količino krvi, ki jo moramo odvzeti. Pri uporabi pretankih igel za polnjenje epruvet z večjim volumnom lahko povzročimo hemolizo. Pacienta prosimo, da stisne pest.

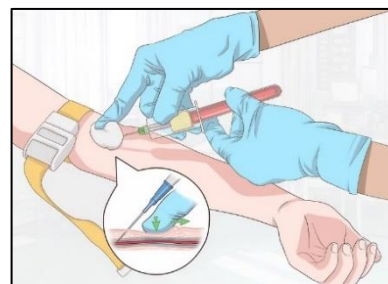

Če vene, kljub nameščeni prevezi in stisnjeni dlani ne vidimo ali ne tipamo, jo lahko napolnimo s krvjo tudi tako, da masiramo roko od zapestja proti rami. Z udarjanjem po veni se ta razširi, pomagamo si tudi s segrevanjem mesta odvzema.

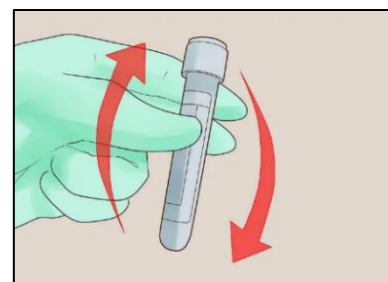
Izberemo vbodno mesto in ga **razkužimo** z enim krožnim gibom od sredine navzven. Počakamo nekaj trenutkov, da razkužilo s kože pacienta izhlapi. Ostanki razkužila lahko povzročijo hemolizo odvzete krvi in občutek pekoče bolečine. Razkuženega mesta se več ne dotikamo.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 5 od 12

Nato primemo roko pacienta in s palcem fiksiramo veno tako, da napnemo kožo pacienta približno 2 cm pod vbodnim mestom. Preden vbodemo v veno, pacientu **povemo, da bomo zbodli**. Nato vbodemo v veno. V nosilec vstavimo epruveto. Ko kri priteče v epruveto, sprostimo žilno prevezo (če je bila nameščena) in pacienta prosimo, da sprost pest ter nadaljujemo s polnjenjem epruвет po priporočenem vrstnem redu (glej *preglednico 1*).

Količina odvzete krvi je določena z vakuumom, ki je v epruveti. Vsako epruveto takoj po odvzemu ustrezno **premešamo**. Epruvete ne stresamo, saj lahko povzročimo hemolizo. Pri odvzemu ene epruvete, to takoj premešamo 5-krat oz. kot priporoča proizvajalec. Pri odvzemu več epruвет zapored, vsako še med odvzemom premešamo z enim obratom. V *preglednici 1* je zapisano priporočeno število obratov za posamezno vrsto epruvete.

V *preglednici 1* je zapisano priporočeno število obratov za posamezno vrsto epruvete.

Preglednica 1: Vrstni red polnjenja epruвет pri venskem odvzemu krvi.

	BARVA ZAMAŠKA	VRSTA DODATKA	MATRIKS	ŠTEVILO OBRATOV	PREISKAVA
1		Na ₃ citrat	plazma	3–4	preiskave hemostaze (PČ/INR, APTČ, TT, fibrinogen, D-dimer, Anti-Xa)
2		Na ₃ citrat	polna kri	8–10	sedimentacija
3		pospeševalec strjevanja	serum	5–6	biokemijske in imunokemijske preiskave (alkohol, tumorski markerji, dvojni hormonski test, toksoplazmoza, vitamin B12, folati, virusni markerji)

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta: ND 5.4_3
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		Stran od strani: 6 od 12

4		pospeševalec strjevanja + ločilni gel	serum	5–6	vse biokemijske in imunokemijske preiskave (izjema točka 3)
5		K ₂ EDTA, K ₃ EDTA	polna kri, plazma	8–10	hematološke preiskave (hemogram, DKS, HbA _{1c}), amonijak, laktat, iPTH
6		NaF	plazma	8–10	biokemijske preiskave (OGTT, laktozni test, glukoza)

Po obračanju, epruvete postavimo pokončno v stojalo. Ko iz nastavka izvlečemo zadnjo epruveto, na vbodno mesto namestimo sterilen tampon ter previdno izvlečemo iglo iz žile.

Po izvleku igle, tampon močneje pritisnemo na vbodno mesto. Nikoli ne smemo izvleči igle iz vene pred odstranitvijo zadnje epruvete iz nosilca.

Uporabljeno iglo odstranimo v zbiralnik za ostre kužne odpadke. Zaščitite na igli, ko smo jo enkrat odstranili, nikoli več ne nameščamo nazaj, ker se pri tem lahko zbedemo in okužimo.

Vbodno mesto preko tampona prevežemo s samooprijemljivim elastičnim povojem.

Odvzete epruvete opremimo z natisnjenimi črnimi kodami. Vsaka nalepka vsebuje identifikacijske podatke pacienta (ime, priimek, datum rojstva), črtno kodo, laboratorijsko številko, datum odvzema krvi, dodatek v epruveti oz. področje uporabe (npr. *EDTA*, *Citrat*, *Bio*, *Imuno*). **Epruvete vedno označimo ob navzočnosti pacienta**, najbolje po končanem odvzemu krvi.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 7 od 12

4.1.3. PO ODVZEMU KRVI

Pacientu povemo, da je postopek zaključen in svetujemo, naj povoj ostane na mestu vboda še 15 minut. Pacienta opazujemo in ga po odvzemu krvi, še preden zapusti prostor, poprašamo po počutju. Seznanimo ga, kdaj bodo laboratorijske preiskave predvidoma opravljene in kam bo izvid poslan. Odvzete epruvete odnesemo na sprejem biološkega materiala. Ves uporabljen material pospravimo ter razkužimo površino. Odstranimo rokavice in jih zavržemo v za to namenjene zbiralnike ter si umijemo in razkužimo roke.

4.2 ODVZEM KAPILARNE KRVI

4.2.1. PRED ODVZEMOM

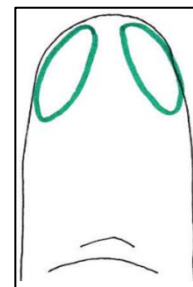
Pričnemo s pripravo potrebnega pribora in materiala za odvzem: izopropanol, tamponi, lancete, mikro epruvete, razkužilo za roke, rokavice, zabojnik za odpadni ostri infektivni material, koš za medicinske in mešane odpadke.

Umijemo si roke in nadenemo rokavice. Pacientu se predstavimo in mu razložimo postopek odvzema (pri otrocih pridobimo dovoljenje staršev). Identificiramo pacienta (ime, priimek, datum rojstva) in mu razložimo postopek odvzema kapilarne krvi.

Pacienta namestimo v sedeč položaj. Pri otrocih sodelujejo starši tako, da vzamejo otroka v naročje in pomagajo imobilizirati roko nad in pod komolcem.

4.2.2. ODVZEM

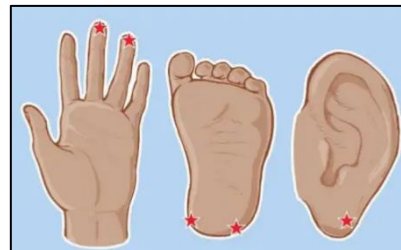
Preverimo naročilo preiskav ter izberemo ustrezno mikro epruveto in kapilarno. Mikro epruvete z različnimi aditivi imajo barvne zamaške, ki so usklajeni z barvami zamaškov epruвет za odvzem venske krvi. Mikro epruvete ali kapilare moramo napolniti do ustreznega označenega volumna, saj nam to zagotavlja ustrezno razmerje krvi in antikoagulantna.

Za mesto odvzema izberemo sredinec ali prstanec na nevodilni roki. Odvzem opravimo na strani palmarne površine zadnjega segmenta prsta in pravokotno na smer utorov prstnih odtisov, nikoli vzporedno (glej sliko).

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 8 od 12

Odvzemno mesto ogrejemo, kadar določamo pH in plinsko analizo krvi ali takrat, ko je odvzemno mesto hladno ali premalo prekrvavljeno. Odvzemno mesto razkužimo z izopropanolom z enim potegom in počakamo, da se posuši. Pacienta/spremljevalca opozorimo, da bomo zbodli.

Priporočena je uporaba sterilnih lancet za enkratno uporabo z zaščitnim ohišjem, ki zmanjšujejo tveganje za poškodbo pacienta in flebotomista. Takoj po uporabi lanceto odvržemo v koš za ostre kužne odpadke.

S sterilnim tamponom obrišemo prvo kapljico krvi (celična in medcelična tekočina), ker lahko povzročimo kontaminacijo vzorca in vpliv na rezultate analiz. Naslednje kapljice kapilarne krvi se dotaknemo s kapilarno ali nastavkom na mikro epruveti, s čimer povzročimo, da bo kri po principu kapilarnega vleka stekla v mikro epruveto. Vzorce z dodatkom antikoagulantov je treba mešati že med zbiranjem, da preprečimo nastanek strdka. Vzorec zberemo do ustreznega volumna, označenega na mikro epruveti. S tem zagotovimo ustrezno razmerje med krvjo in antikoagulantom. Kadar moramo odvzeti vzorec v več epruvet, moramo biti pozorni na vrstni red, saj se ta razlikuje od odvzema venske krvi in je sledeč:

- plinska analiza,
- hematološke preiskave,
- drugi dodatki,
- brez dodatkov.

Po odvzemu zadostne količine krvi, epruveto zamašimo in takoj premešamo. S sterilnim tamponom pritismo na vbodno mesto, nato zalepimo lepilni trak. Vzorce označimo takoj po odvzemu in mešanju, še preden pacient zapusti odvzemno mesto. Odstranimo si rokavice ter umijemo in razkužimo roke v skladu s priporočili.

Uporabljene igle in lancete odložimo v zato namenjen kontejner na mizici za odvzem. Plastični pokrovček odložimo v poseben kontejner za plastiko. Sanitetni material (gaze) prav tako odložimo v zato namenjen kontejner. Kontejnerje odstranijo delavke čistilnega servisa po predpisanem protokolu.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 9 od 12

4.3 ODVZEM URINA

4.3.1 PRED ODVZEMOM URINA

Kadar ima pacient naročeno osnovno analizo urina in/ali pregled urinskega sedimenta, ga moramo seznaniti zakaj je treba odvzeti urin, mu dati ustna in pisna navodila o postopku za odvzem. Predanalitični in biološki dejavniki lahko značilno vplivajo na izide laboratorijskih analiz (izločanje urina, prehranjevanje in stradanje, telesni napor in počitek, inkubacijski čas

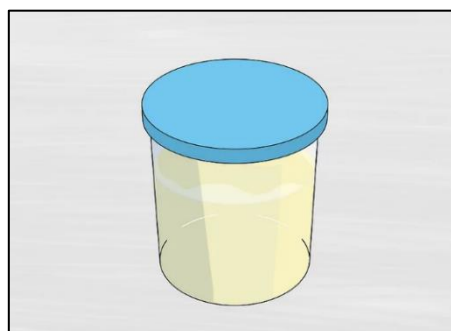
v mehurju in okuženje). **Najprimernejši urinski vzorec** za analizo je **svež**, kar pomeni, da od časa odvzema vzorca do sprejema v laboratorij **ne mineta več kot dve uri**, in zadostno **koncentriran**, da lahko zaznamo diagnostično pomembne analite. Pri ambulantnih pacientih najpogosteje uporabljamo drugi jutranji urin (zbran 2-4 ure po prvem jutranjem), prvega (tako po prespani noči) običajno izberemo pri bolnišničnih pacientih.

Pacienta po odvzemu krvi napotimo na stranišče, ki se nahaja zraven odvzemnih mest na OLD. Seznanimo ga s postopkom oddaje urina (glej točko 4.3.2.), pokažemo, kje se nahaja lonček za zbiranje urina in pojasnimo, da lonček z zbranim vzorcem urina odloži na listek z ustreznimi črtnimi kodami na polico zraven straniščne školjke.

Nekateri pacienti (diabetološka ambulanta) prinesejo lonček z vzorcem urina s seboj. Takim pacientom prav tako pojasnimo, kako in kam naj urin odložijo ter jih opomnimo, da si lahko lonček za naslednji termin odvzema vzamejo s seboj.

V kolikor ima pacient naročeno osnovno analizo urina in/ali pregled urinskega sedimenta, pa **urina ne more oddati**, obvesti laboratorijsko osebje, ki v LIS zapiše ustrezen komentar.

Odvzema urina ne opravljamo pri ženskah v času menstruacije.

 SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO		NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 10 od 12

4.3.2. POSTOPEK ODVZEMA ENKRATNIH VZORCEV URINA

Najpogosteje je primeren srednji curek urina. Najprej si pacient z milom umije roke in jih osuši. Okolico izvodil obriše s papirnato brisačo, namočeno v mlačno vodo, ženske v smeri od spredaj nazaj. Nato osuši s suho papirnato brisačo. Lončku za urin odvijte pokrovček in ga odloži na čisto mesto. Nato prične urinirati v stranišče. Prvi curek urina spusti v stranišče, srednjega zajame v lonček (približno polovico lončka), preostanek spet spusti v stranišče. Minimalna količina oddanega urina za analizo je 15 mL.

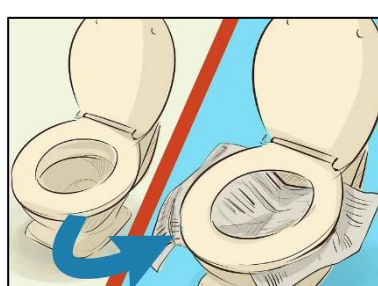

4.3.3. POSTOPEK ZBIRANJA 24-URNEGA URINA

Točno ob določeni uri (npr. ob 6. uri zjutraj) je potrebno izprazniti mehur na stranišču. Od tedaj naprej je potrebno zbirati ves urin v isto posodo. Zadnji vzorec mora biti oddan v zbirno posodo ob isti uri naslednjega dne (ob 6. uri). Volumen zbranega urina je potrebno čimbolj natančno izmeriti, ga zabeležiti in 1 dL zbranega urina, skupaj z informacijo o zbranem volumnu, prinesiti v laboratorij.

4.4. ODVZEM BLATA

Blato je končni produkt presnove. Za laboratorijsko analizo je primeren svež vzorec blata, konzerviran vzorec pa le za nekatere preiskave. Oseba naj se iztrebi v čisto posodo ali plastično vrečko, ki jo namesti na straniščno školjko. V **standardno posodico z žličko** odvzame iz

	SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO	NAVODILO ZA DELO NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA	Številka dokumenta:
			ND 5.4_3
Izdaja:	Velja od:		Stran od strani:
3.	01.12.2021		11 od 12

različnih delov fekalne mase za **lešnik blata** ali 1 do 2 mL tekočega iztrebka. Posodico z vzorcem hrani v suhem in temnem prostoru pri temperaturi med 2-10 °C, preden jo prinese s seboj v laboratorij.

Preiskavo za vsebnost okultne krvi iz vzorca blata je potrebno opraviti v šestih urah po odvzemu. Preiskave za prisotnost *Rota virusa*, *Adeno virusa* ali *Helicobacter pylori* je potrebno opraviti najkasneje v 1 dnevu po odvzemu (v vmesnem času je potrebno vzorec hraniti pri temperaturi med 2-10 °C).

5. UKREPI

5.1. VARNOSTNI UKREPI

Delavci, ki delajo na odvzemu, so neprestano izpostavljeni potencialnim okužbam. Z vsemi vzorci je potrebno ravnati kot s potencialno kužnimi. Vsi, ki opravljajo odvzem biološkega materiala so cepljeni proti hepatitisu B in imajo možnost brezplačnega cepljenja proti gripi. Obvezna je uporaba rokavic in/ali razkuževanje rok.

6. PRILOGE

- Navodila pacientom za odvzem urina (ZK 4.2_1)
- Priročnik pacientom o delu v ambulanti OLD (ND 5.4_4)

7. VIRI IN LITERATURA

- N. Snoj, M.P. Krumpak: **Priporočeni postopek za odvzem venske krvi** (SZKKLM, II. izdaja, 2021)
- E.B.Alič, A.T. Bakija: **Priporočeni postopek za odvzem kapilarne krvi** (SZKKLM, II. izdaja, 2020)
- N. Plazar, V. Pahor, K. Berce: **Priporočeni postopki za osnovno analizo urina** (SZKKLM, I. izdaja, 2004)
- I.A. Lužnik: **Priporočeni postopki za laboratorijske preiskave blata** (SZKKLM, III. izdaja, 2017)
- <https://www.wikihow.com/Draw-Blood-from-Hard-to-Hit-Veins>

 <p>SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ ODDELEK ZA LABORATORISKO DIAGNOSTIKO</p>		<p>NAVODILO ZA DELO</p> <p>NAVODILA ZA ODVZEM BIOLOŠKEGA MATERIALA</p>	Številka dokumenta:
Izdaja: 3.	Velja od: 01.12.2021		ND 5.4_3
			Stran od strani: 12 od 12

- <https://www.wikihow.com/Draw-Blood>
- <https://www.wikihow.com/Collect-a-Sterile-Urine-Sample>
- https://www.ecplaza.net/products/blood-collection-capillary-tube-a_4514679
- <https://www.youtube.com/watch?v=fc3TVZUcuII>